

Comentarii Săptămânale

nr. 36,
3 aprilie 2008

www.expert-grup.org
info@expert-grup.org
MD-2012, Republica Moldova,
Chișinău, str. Columna 133
Tel. /3732/ 211-559

Alex OPRUNENCO

Un guvern de tranziție... încotro?

Demiterea Guvernului Tarlev și investirea Guvernului Greceanii s-au produs în stilul propriu politicii moldovenești: puține informații și explicații, multe zvonuri și bânueli. Asemenea mod de „administrare” a Executivului face destul de anevoioasă nu atât descifrarea motivelor pentru care a fost demis Guvernul Tarlev, cât mai degrabă intuirea direcției în care o va lua noul Guvern. În cele ce urmează vom încerca să formulăm trei scenarii posibile în privința direcției se va îndrepta noul guvern.

Scenariu I: Un Guvern Benign?

În pofida tuturor laudelor și elogiilor, Guvernul Tarlev nu a reușit să atingă progrese majore în mai multe domenii prioritare pentru Republica Moldova: reducerea sărăciei, reforma cadrului regulator și sporirea competitivității economice, integrarea europeană, combaterea corupției și asigurarea respectării drepturilor omului și multe altele. În ipoteza Guvernului Benign, este absolut firesc să așteptăm că acesta va avea prestații mai bune, va fi mai perseverent în promovarea reformelor economice, politice și sociale, va duce la bun sfârșit implementarea Planului de Acțiuni și va reuși să inițieze în „timp util” (adică până la alegerile din 2009) negocierea unui nou acord între Republica Moldova și Uniunea Europeană, etc.

De altfel, Programul noului Guvern intitulat laconic (aproape ca slogan electoral) „Progres și integrare” conține un ansamblu de obiective salutare și care urmăresc, printre altele, descătușarea potențialului economic al țării prin liberalizarea economiei naționale și sporirea competitivității, integrarea europeană, consolidarea instituțiilor democratice, etc. Speech-ul noului Prim-ministru rostit în Parlament a fost de asemenea insistent în ceea ce privește promovarea mesajului liberal și pro-european și posibil merită oarecare încredere privind bunele intenții ale noului Executiv.

Totodată, programul noului Guvern în linii mari este conform Strategiei Naționale de Dezvoltare aprobate la sfârșitul 2007 și, respectiv, ne putem aștepta la o abordare mai coerentă și consecventă a problemelor de dezvoltare a Republicii Moldova. Plus la această, dna Greceanii a fost responsabilă în precedentul executiv pentru relații cu donatorii externi și coordonarea la nivel strategic a asistenței tehnice în Republica Moldova și, respectiv, va putea asigura implementarea transparentă a proiectelor majore de asistență în 2008. Tot în 2008, putem deveni martori ai „marilor privatizări” din Republica Moldova, iar guvernul Greceanii ar putea spori credibilitatea, transparența și eficiența acestui proces.

Scenariu II: un guvern tehnic?...

Însă, este firesc să avem dubii vizavi de „bunătatea” noului Guvern, ținând cont de modul cum a fost demis precedentul Guvern și cum a fost numit Executivul nou - în mod „democratic”, opoziția politică nici nu a fost măcar consultată și, bineînțeles, aceasta s-a abținut de la votarea guvernului. Oare asemenea mod de formare și investire a Guvernului nu va submina progresul în ceea ce privește „consolidarea instituțiilor democratice” și „dialogul activ cu societatea civilă”?

O altă întrebare ține de componența noului Executiv. Cu toate că a fost deja definit ca unul „tehnocrat” sau „mai tehnic” (oare cineva a măsurat gradul de „tehnocrație”?), o bună parte a

miniștrilor și-au păstrat pozițiile și în cadrul noului guvern, chiar și în pofida unor progrese „slabe” a ministerelor respective în ceea ce privește implementarea Planului de Acțiuni UE-RM sau altor documente strategice.

Totodată, Programul noului Guvern este pe cât de ambițios, pe atât și de abstract. Este extrem de improbabil ca implementarea acțiunilor-priorităților din acest Program să fie posibilă în timpul ce a rămas până la următoarele alegeri generale. La fel, ni se pare puțin probabil că noul Guvern va reuși să îmbunătățească dramatic și situația în materia de integrare europeană, cu toate că sunt și încercări de a demonstra că remanierele guvernamentale sunt de natură de a da noul impuls acestui proces.

În plus, majoritatea deciziilor și inițiativelor politice, economice și sociale în Moldova sunt formulate și lansate de oficiul prezidențial, inclusiv și cele privind remanierele guvernamentale. Oare leadership-ul D-nei Greceanii va fi atât de decisiv ca să „protejeze” Executivul față de „procedeele dirijiste” ale Președinției? Puțin probabil.

Bineînțeles, constrângerile evidențiate mai sus vor limita caracterul benign al noului Guvern, care are toate șansele să se transforme într-un guvern mai degrabă tehnic, decât tehnocrat. În contextul acestui scenariu, sarcina principală a Guvernului va fi mai degrabă administrarea cu costuri politice și sociale reduse a celor mai stringente probleme pentru a nu admite declinul ratingului electoral al partidului de guvernământ în ajunul alegerilor parlamentare din 2009. În cel mai rău caz, guvernul Greceanii se va transforma într-o „casă de plăți sociale” care va trebui să activeze în regim „electoral” și să uite de programului său de activitate.

Scenariu III: și iarăși mâna Moscovei?...

Ca de obicei, nu a fost posibil fără presupuneri vizavi de implicațiile din exterior. Unii comentatori afirmă că dna Greceanii ar fi o persoană foarte credibilă în ochii Moscovei, lucru, chipurile, dovedit și prin activitatea noului premier în calitate de copreședinte al comisiei de cooperare moldo-ruse și prin participarea la negocierea noului contract privind furnizarea gazelor către Republica Moldova. Aceste presupuneri fundamentează ipoteza că Republica Moldova își reorientează politică externă în direcția estică. Iarăși, declarația Președintelui Voronin că soarta reintegrării țării este ostatecul jocului geopolitic al marilor puteri și afirmațiile unor experți că la summit-ul NATO de la București se va anunța despre acordarea garanțiilor internaționale privind neutralitatea Republicii Moldova vin doar să

confirme că ceva se întâmplă, însă nimeni nu știe exact ce...

În plus, chestiunea reintegrării țării ocupă un loc important în programul de activitate a noului Guvern, cu toate că, iarăși, deciziile-cheie în această privință sunt luate la Palatul Prezidențial și nu la Executiv.

Totuși, există mai multe argumente contra acestui scenariu. Primo, noul premier are relații foarte bune nu doar cu factorii de decizie din Federația Rusă, dar și cu cei din Statele Unite și Uniunea Europeană. Secundo, este evident că partidul de guvernământ ar putea cu ușurință găsi persoane mai potrivite intereselor rusești. Tertio, nu există semne că cancelariile occidentale ar fi dispuse să acorde Republicii Moldova asemenea garanții sau că jocul de culise este deja făcut, iar Președinția moldoveană ar fi fost informată asupra acestui fapt.

În loc de concluzii: în căutarea unui „boost” electoral...

Este evident că, aceste scenarii nu se exclud reciproc. De pildă, noul Guvern într-adevăr poate fi inițial unul benign în intențiile sale, însă constrângerile de ordin politic sau economic pot diminua efectele pozitive ale eforturilor reformatoare și până la urmă să reducă activitatea acestuia la una tehnică sau chiar de „staff electoral”. Mai realist însă, partidul de guvernământ este pur și simplu în căutarea unui „boost” electoral în preajma alegerilor parlamentare din anul viitor (care s-ar manifesta prin accelerarea creșterii economice, reducerea sărăciei sau inițierea negocierilor privind noul acord între Republica Moldova și Uniunea Europeană). Și dacă noul guvern (nu contează, bine- sau rău-intenționat) va fi în stare să asigure saltul calitativ dorit de comuniști, și aceștia se mențin la putere, atunci mai degrabă trebuie să ne gândim încotro o va lua guvernul Greceanii II...